

Kun tämä YP:n numero ilmestyy, eduskuntavaaleista on kulunut viikko ja tulokset tiedossa. Tätä kirjoitettaessa vaalit ovat vielä edessä eikä tietoa ole, kuinka viime aikojen poliittisen raketin eli perussuomalaisen lopulta kävi.

Maaliskuun lopulla ilmestyneessä Suomen Kuvalehdessä oli **Risto E. J. Penttilän** oivalinen analyysi perussuomalaisen nousun syistä. Kyllä, kyse on Risto Reippaasta, 1990-luvun nuorsuomalaisen keulahahmosta, nykyisestä Keskuskauppakamarin toimitusjohtajasta. Monen muun välkyen poliittisen keulahahmon tavoin mies viisastuu vanhetessaan, alkaa katsella maailmaa vähän laajemmasta näkökulmasta.

Penttilä listaa seitsemän syytä. Ensimmäinen on EU, johon liittymistä vuoden 1994 kansanäänestyksessä vastusti 43 % suomalaisista. Niin kauan kuin Suomella ja Euroopalla meni hyvin, he olivat hiljaa, mutta Kreikan ja Irlannin apupaketit saivat heidät uudelleen aktivoitumaan.

Toinen syy on nuorten miesten viha. Peruskoulu ja yhä useampi alue yhteiskunnasta on suunniteltu tyttöjen tarpeiden mukaan. Kolmas syy on perusteellisuuden ahdinko, duunari-epävarmuus tulevan edessä. Neljäs on maahanmuutto, vaikka Penttilän mukaan ”voi olla, että perussuomalaiset reagoivat

enemmän asiantuntijoiden ja ammattipoliitikkojen asenteseen kuin maahanmuuttajien ongelmiin”. Viides syy on pelko. Nykyinen globaali murros saa ihmiset haikailemaan menneiden aikojen perään. Kuudes syy on kiusanteko: ”Kuinka usein suomalaisten on mahdollista panna poliitikkojen housututisemaan pelkästään sillä, että vastaa gallupkyselyyn aikovansa äänestää tiettyä puoluetta?”

Seitsemäs Penttilän listaama syy Timo Soinin nousuun on muiden ylimielisyyt:

”Minun täytyy tunnustaa, että en ole ottanut Soinia tosissani. Olen pitänyt häntä suhteellisen harmittomana, lupsakka miehenä, jolla ei ole mitään merkittävää sanottavaa. Olen ollut väärässä. Soinilla ei ehkä ole kovin paljon omaperäisiä analyysejä tai argumentteja, mutta hän kuuntelee kansaa. Hänen merkityksensä on siinä, että hän toimii tavallisen kansan äänitorvena.”

Jari Tervon kirja Koljatti (WSOY 2009) ilmestyi juuri ennen kuin gallupit todella alkoivat nostaa perussuomalaisia pilviin ja muuttaa tasavallan poliittista ilmastoja. ”Hämentävää on, kuinka tarkkaan kirja ennakoitapahtunutta”, kirjoittaa **Jarmo Virmavirta** Kanava-lehdessä (1/2011).

Kirjan päähenkilö pääministeri Pekka Lahnanen ennakoitulevaisuutta: ”Ellen pääse historialliselle kolmannelle kaudelle pääministeriksi, tiedän kyllä syyllisen. Se on se Soini.” Lahnanen kokee olevansa väärä poliittikotyyppiä:

”Ennen vanhaan Suomen kansa äänesti sellaisia ehdokkaita kuin se itse on. Möhömahaisia, pottunokkaisia, ohuttukkaisia, maalaisia, itsetunnotomia, kauluspaidassa viihtymättömiä, miesten keihäsfinaalia odottavia. Tältä kansanosalta persut saavat ehdokkaansa ja äänensä.”

Kehitys on kuitenkin kehittynyt niin, että nyt löytyy myös toisenlainen äänestäjä:

”Mutta toinen puoli kansaa äänestää ihannekuvaansa. Näiltä ihmisiltä saavat äänensä kookoomuksen komeetat. Heitä ei hävetä lähettää Stubb maailmalle. Se ei muna meitä siellä. Niin ne ajattelevat. Minä putoan tähän väliin, kuten keskustasta aina.”

Tervon ja Virmavirran analyysejä tukee Evan maaliskuussa julkaisema asennetutkimus. Sen mukaan 54 % vastaajista pitää eduskuntaehdokkaan kansanomaisuutta, kykyä ymmärtää tavallisen ihmisen arkea tärkeänä – mutta hajonta on suurta. Akateemisesti koulutetuille, kokoomusta, vihreitä ja RKP:tä äänestävillä kansanomaisuus on vähemmän olennaista, toisin kuin perussuomalaisen ja keskustan äänestäjille.

Tämän ulottuvuuden ääripäät, Alexander Stubb ja Timo Soini, olivat ehdolla samassa vaalipiirissä eli Uudellamaalla. Todennäköisesti molemmat saivat muhkeat äänisaaliit.

Tampereen yliopiston entinen professori, rehtori ja kansleri **Jorma Sipilä** on palkkatyöstä vapauduttuaan ryhtynyt mm. Sosiaalietu-lehden kolumnistiksi tämän vuoden alusta. Si-

pilän kolumni lehden kakkosnumerossa on otsikoitu ”Miten käyttää arviointia julkisen palvelun tuhoamiseksi?” ja se alkaa näin:

”Kun sinut on kutsuttu arvioijaksi, noudata tarkoin seuraavia ohjeita:

Älä kysy, mitä varten organisaatio on olemassa.

Älä luule, että joku itse ymmärtäisi, mitä on tekemässä.

Usko, että kaikki on mitattavissa. Jos hyviä mittareita ei löydy, käytä huonoja.

Jos et keksi mittaria, ilmiötä ei ole olemassa.

Tietojärjestelmän ulkopuolella ei ole mitään.

Jos tulosta ei näy tänään, sitä ei ole.”

Kolumnin jatko kannattaa käydä lukemassa osoitteessa www.sosiaalitetieto.fi.

”Mikä on lapsen kasvatuksessa tärkeintä? Väitän, että **ääneen lukeminen**. Iltasatu on käsitteäkseni ääneen lukemisen tavallisin olomuoto, mutta lapselle voi lukea muissakin tilanteissa.

Ääneen lukemisella on paljon laajempi merkitys kuin pelkkä lukutaidon kehittäminen. Se tarjoaa yhdessäoloa ja läheisyyttä. Samassa yhteydessä tarjoutuu luonteva tilaisuus käydä läpi päivän tapahtumia ja mieltä askarruttavia asioita – puolin ja toisin. Näin rakennetaan lapselle perusturvallisuutta, joka kantaa pitkälle aikuisuuteen.

Lukutaito kasvattaa sanavarastoa, ja sanavarasto laajentaa tajuntaa. Mitä isompi sanavarasto, sitä suurempi kosketuspinta maailmaan ja sitä enemmän mahdollisuuksia assosiaatioihin ja käsitteiden yhdistelmiin. Kaikki oppiminen helpottuu ja nopeutuu.

Asian julma kääntöpuoli on se, että yksilöiden väliset erot alkavat revetä jo pienestä pitäen: lukutaitoisten tietoisuus kehittyy logaritmita vauhtia, ja lukemattomat jäävät koko ajan kauemmaksi taakse.” (”Niemeläinen”, *Vihreä Lanka* 28/1)

Ulla Viertola aloitti kirjojen arvioinnin YP:n numerossa 2/2005 ja on sen jälkeen arvioinut kirjoja kutakuinkin joka numerossa – myös tässä. Ulla Viertola ei vain arvioi kirjoja, hän myös kirjoittaa niitä. Esikoinen oli fantasiaromaani ”Mosaiikkilintu” (2006), josta kasvoi trilogia, jatko-osat ”Tuulihevonen” (2007) ja ”Arokissan aika” (2008), kaikkien kustantaja WSOY.

Nyt Viertola on vaihtanut kustantajaa ja viime vuoden lopulla ilmestyi ”Rautasynty” (Mediapinta 2010). Sekin on kasvamassa trilogiaksi, toisen osan käsikirjoitus on jo pitkällä. Rautasyntyn imu on samaa luokkaa kuin aiemmassa trilogiassa. Viertola luo (taas) sisäisesti uskottavan oman fantasiamaailman, joka on yleispätevällä tavalla arkaainen mutta aika lailla muinaissuomalaisen oloinen. Tarinassa pelataan monentasoista ja taitavaa valtapeliä, mutta jännittävä on myös raudan ja kullan maan ”teologinen” maisema.

Pohjoisen ihmiset ovat vuosituhansien ajan sopeutuneet vuodenaikojen voimakkaaseen vaihteluun, luonnon rytmiin, joka säätelee myös elämisen ehtoja. Siksi ”vuodenajat vaihtuvat myös ihmisten mielissä”, kirjoittaa **Tapani Niemi** *Hiihenkivi-lehdessä* (2/2011).

Vanha kansa arvosti ennen muinoin syksyä ja syystalvea, jotka olivat vuodenkierron runsaimmat ja riemullisimmat jaksonot. Kesät olivat vuoden kiireisintä aikaa. Piti pyytää kutevaa kalaa, väijyä lintuja, kerätä marjoja, korjata heinää ja viljaa. Vasta kun sininen hämy alkoi peittää maanäärtä, köyhä kansa saattoi huohtaa. Silloin aitat pursuivat viljaa, riistaa, suolattua kalaa ja marjoja, oli aikaa syödä, juoda ja makoilla pirtin piisivalkealla tai uunin pankolla.

Sen sijaan valoisaa kevättä, jolloin nykyihminen yleensä herää, vanha kansa kavahti Niemen mukaan kuin kunniatonta kuolemaa:

”Kuolemaa kevät usein tiesi. Ravinto väheni ja ihminen kärsi vitamiinien puutosta. Kevään ensimmäiset muuttolinut toivat uskomusten mukaan kalman löyhkää lintukodosta. Kaikkialla näkyi huonoja enteitä, joihin piti varautua loitsuin ja rohdoin.”

Jukka Ukkola teki yhteenvetoa kevään vaalikeskusteluista Suomen Kuvalehdessä (12/2011). Tässä näyte:

”- Niin, nythän on niin, että lähtökohtaisesti täytyy sanoa, että liirumpa hyvinkin laarum, jos kohta pitkässä juoksussa ottiatuota vaapulavissun.

- Päinvastoin! Pikemminkin niinku tota tillin tallin on tässä tilanteessa haastava haaste, johon tulee valjastaa kaikkien niinku tota yhteinen tahtotila ja poliittinen vastuu.

- Heti aluksi haluaisin sanoa, että me emme lähde sellaiseen hallitukseen, joka on sellainen hallitus, johon me emme lähde.”